

Arkivnr: 2018/7943-1
Saksbehandlar: Linda Farestveit

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for opplæring og helse		13.03.2018
Fylkesutvalet		11.04.2018

Tidstjuvar i skulen

Samandrag

Fylkesrådmannen viser til følgjande verbalforslag i Fylkestinget 12. desember 2017:

«Fylkestinget ber fylkesrådmannen komme tilbake med ei sak der det skal nedsetjast ei arbeidsgruppe som skal gjennomgå tidstjuvar i skulen. Gruppa skal vere breitt samansett med representasjon frå arbeidstakarorganisasjonane, samt administrativt og politisk nivå på fylket.

Dei siste åra har det vært eit stort fokus på tidstjuvar i skulen. Politikerar har over lang tid fått tilbakemeldingar om at tilsette i skulen må bruke mykje tid på arbeidsoppgåver som berre i avgrensa grad kjem elevane til gode.»

Omgrepet «tidstjuvar» viser ofte til aktivitetar i ei verksemd som krev unødig tid og vert oppfatta som lite føremålstenleg med tanke på å sikre kvalitet og resultat i kjerneverksemda. Årsaker til tidstjuvar kan finnast i forhold som ei verksemd kan gjere noko med internt, eller kan vere resultat av forhold som verksemda ikkje har kontroll med, som til dømes lov, regelverk og rapporteringskrav frå andre myndigheiter. Som det går fram av saka, viser fylkesrådmannen til *Ideas2Evidence Rapport 12:14 Rapporterings- og dokumentasjonskrav i skulesektoren* som identifiserer styrkar og svakheiter, utfordringar og moglegheiter i det systemet vi har i dag. Rapporten inneheld konkrete forslag til fjerning av dokumentasjonskrav og rapportering både nasjonalt og lokalt. Det er forståing i skulesektoren for at det er behov for ulike typar rapportering og dokumentasjon, men utfordringa er det totale omfanget av ulike krav. Fylkesrådmannen meiner at ei arbeidsgruppe bør følgje opp funna i rapporten og vurdere i kva grad Hordaland fylkeskommune bør endre praksis knytt til rapportering og dokumentasjon. Eventuelle nye kartleggingar må bygge vidare på funn i rapporten. Arbeidsgruppa skal også drøfte og vurdere korleis ein kan unngå tidstjuvar i stadig meir digitale klasserom, samtidig som vi har eit framtidsretta blick på digital kompetanseutvikling.

Økonomi: Ingen effekt

Klima: Ingen effekt

Folkehelse: Ingen effekt

Regional planstrategi: Ingen effekt

Forslag til innstilling

1. Fylkesrådmannen ber fylkesdirektør opplæring om å setje ned ei arbeidsgruppe med ein representant frå arbeidstakarorganisasjonane, ein skuleleiar, ein lærar og to representantar frå opplæringsavdelinga som skal gjennomgå tidstjuvar i skulen i lys av det politiske saksframlegget i denne saka.
2. Fylkesrådmannen ber utval for opplæring og helse om å utnemne to politiske representantar til arbeidsgruppa.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 23.02.2018

Fylkesrådmannen viser til vedtak i Fylkestinget 12.12.17: «Fylkestinget ber fylkesrådmannen komme tilbake med ei sak der det skal nedsetjast ei arbeidsgruppe som skal gjennomgå tidstjuvar i skulen. Gruppa skal vere breitt samansett med representasjon frå arbeidstakarorganisasjonane, samt administrativt og politisk nivå på fylket. Dei siste åra har det vore eit stort fokus på tidstjuvar i skulen. Politikarar har over lang tid fått tilbakemeldingar om at tilsette i skulen må bruke mykje tid på arbeidsoppgåver som berre i mindre grad kjem elevane til gode.»

Omgrepet «tidstjuvar» viser ofte til aktivitetar i ei verksemd som krev unødig tid og vert oppfatta som lite føremålstenleg med tanke på å sikre kvalitet og resultat i kjerneverksemda. Årsaker til tidstjuvar kan finnast i forhold som ei verksemd kan gjere noko med internt, eller kan vere resultat av forhold som verksemda ikkje har kontroll med, som til dømes lov, regelverk, rapporteringskrav frå andre myndigheiter.

Interne tidstjuvar i dei vidaregåande skulane

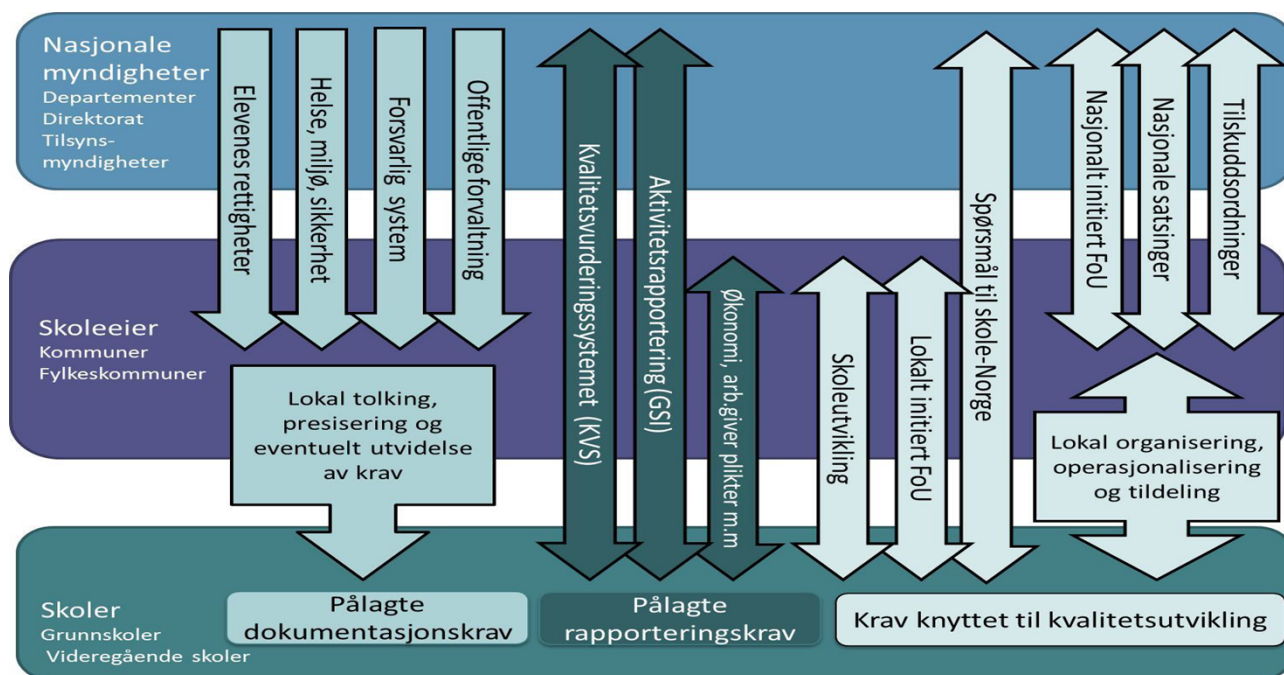
Når det gjeld interne tidstjuvar, er det eit leiaransvar å involvere tilsette på alle nivå i eit kontinuerleg arbeid med gjennomgang og vurdering av rutinar, prosedyrar og arbeidsprosessar for å sikre at dei støttar opp om kjerneverksemda. Det er i dag ei forventning om at alle statlege forvaltningsområde skal arbeide systematisk med å utnytte tildelte ressursar betre og auke produktiviteten. Digitalisering av tenestetilbod har gitt gode resultat for tilsette og brukarar innan fleire sektorar. Auka tilgang til digitale læringsressursar gir i dag lærarar og elevar i HFK fantastiske moglegheiter, men også utfordringar, når det gjeld effektiv tidsbruk. I ein studie som vart leia av professor Rune Krumsvik frå Universitetet i Bergen, kom det fram at det er elevar med svake læringsresultat som i størst grad taper på at dei brukar for mykje tid på digitale aktivitetar utanom faget på skulen. Forskarane fann også at læraren sin digitale kompetanse var viktig for å sikre effektiv klasseleiing og hindre at elevar kastar bort tida i klasserommet på nettaktivitetar utanom faget. I tillegg hender det at tid fell bort fordi digitalt utstyr sviktar og at det ikkje er kompetanse tilgjengeleg som kan rette opp problemet. Nyleg vart det gjennomført ei undersøking i regi av opplæringsavdelinga i HFK der det kjem fram at fleire skular rapporterer om at bruk av privat teknisk utstyr fører til uro i klasserommet, og at det ved fleire skular vert oppfatta som eit problem at elevar møter til undervisning utan pc. Ei arbeidsgruppe bør drøfte og vurdere korleis ein på ulike nivå kan bidra til at digitale hjelpemiddel styrkar kjerneverksemda og gir gode arbeidsforhold for lærarar og elevar.

Eksterne dokumentasjons- og rapporteringskrav

Tidsbruk i skulen har vore eit tema som har fått mykje merksemd dei seinare åra, og sentrale myndigheiter har hatt som mål å redusere unødig byråkrati i skulesektoren. I perioden 2013 til 2014 vart det sett i verk ei omfattande kartlegging av rapporterings- og dokumentasjonskrav i skulesektoren. Det var Kunnskapsdepartementet som tok initiativ til kartlegginga, som vart gjennomført av Ideas2evidence og Vista analyse. Hordaland fylkeskommune var ein av fylkeskommunane som deltok i kartlegginga. Kartlegginga inkluderte omfattande og tidkrevjande spørjeundersøkingar og intervju med leiarar og tilsette på fylkeskommune-/kommunenivå og på skular. Føremålet med kartlegginga var å identifisere styrkar og svakheiter, utfordringar og moglegheiter i det systemet vi har i dag. Rapporten inneheld konkrete forslag til fjerning av dokumentasjonskrav og rapportering både nasjonalt og lokalt. Det går fram at det er forståing i skulesektoren for at det er behov for ulike typar rapportering og dokumentasjon. Utfordringa er det totale omfanget av ulike krav. Kvar for seg har dei ulike rapporterings- og dokumentasjonskrava legitime føremål, men til saman skapar dei ein kvardag der meir og meir av merksemda vert retta mot å levere oppover i systemet eller bidra i ulike forskingsundersøkingar. Det blir etter fylkesrådmannen sitt syn viktig at gruppa som skal settast ned, skal følgje opp funna i rapporten og på dette grunnlaget vurdere i kva grad Hordaland fylkeskommune bør endre praksis knytt til rapportering og dokumentasjon.

Fylkeskommunen sitt handlingsrom vert i hovudsak påverka av krav i lovverket og fortolkingar som vert utarbeidd av Utdanningsdirektoratet. Rapporten byggjer på to kvantitative spørjeundersøkingar og kvalitative intervjuar i sju utvalde kommunar, tre fylkeskommunar og fem fylkesmannsembete, i tillegg til dialogmøte med desse, KS, Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet.

Analytisk modell for studiet av dokumentasjons- og rapporteringskrav i skolesektor

Alle videregående skular i landet vart invitert til å svare på undersøkinga. Svarprosenten var høgare i dei videregående skulane enn i grunnskulen både på lærar, skuleleiar og skuleeigarnivå. Funn frå det kvalitative og det kvantitative materialet stadfestar, utdjuar og nyanserer kvarandre, og tendensane i datamaterialet frå dei ulike kjeldene er samanfallande og gir tiltru til at kvaliteten på det kvalitative datamaterialet er god. Samla sett gir data som er samla inn i prosjektet eit breitt og nyansert innblikk i kva rapporterings- og dokumentasjonskrav som vert stilt til skulane, kva legitimitet dei har og kva kostnad og nytte dei har for lærarar, skuleleiarar og skuleeigarar.

Hovudfunn i rapporten

Skuleleiarane dokumenterer sjeldan meir enn dei er pålagt å gjere, men dei opplever at det stadig vert stilt nye og meir presise og detaljerte krav til planar og rutinar. Kravet om at kommunen/fylkeskommunen skal ha eit forsvarleg system for å sikre rettigheter som går fram av opplæringslov og forskrift, kan tolkast ulikt. Den aukande tendensen til tilsyn og rettleiing frå statlege myndigheiter fører som oftast til skjerpa krav til dokumentasjon. Det er likevel viktig å merke seg at dei nasjonale krava i kvalitetsvurderingssystemet i liten grad fører til meirarbeid for skulane og lærarane.

Lærarane er meir kritiske enn skuleleiarane til argumentasjonen om auka behov for dokumentasjon og rapportering knytt til kvalitetsvurdering, og dei er meir kritiske til korleis ulike krav vert gjennomført og følgt opp reint praktisk. Det er likevel interessant at hovudtendensen viser at lærargruppa som heilskap er meir einig enn ueinig i dei argumenta som vert gitt av lokale og nasjonale skulemyndigheiter. Det er ikkje dokumentasjons- og rapporteringsordningane i seg sjølv dei reagerer på, men det totale omfanget av undersøkingar og moglegheita til å følgje opp og nytte resultata i undervisninga.

Dokumentasjons- og rapporteringskrav knytt til den einkilde elev sine rettar vert vurdert meir positivt av lærarane enn dei som er meir knytt opp mot kvalitetsvurderingssystemet som til dømes elevundersøkinga. Det er også verd å merke seg at når det gjeld dokumentasjon av krav om undervegsvurdering, er det eit funn at lærarar kan ha tendens til å samle meir dokumentasjon enn det som er krav i lovverket og lokale retningslinjer. Dette kan ha samband med at elevar og foreldre stadig krev meir grunngeving og tilbakemelding frå lærarane. Lærarane peikar også på at det i samband med klage på standpunktarakter er viktig å ha skriftleg dokumentasjon på at undervegsvurdering er gitt gjennom året.

Skuleeigarnivået vurderer generelt nytten av rapporterings- og dokumentasjonskrav knytt til kvalitetsvurdering (t.d. elevundersøkinga, nasjonale prøver, kartleggingsprøver,) høgre enn det lærarane gjer. Nyttan vert opplevd høgre di høgre ein kjem i styringshierarkiet.

Rapporten avsluttar med å stille spørsmål om den totale nytten er høgre enn kostnadene knytt til å følgje opp alle rapporterings- og dokumentasjonskrav, og vurderer at det er vanskeleg å slå fast at nytten av krav kan forsvare kostnadene.

Fylkesrådmannen meiner at kartlegginga var svært grundig og at rapporten som vart lagt fram i 2014, framleis er eit relevant kunnskapsgrunnlag som bør leggast til grunn for ein gjennomgang av tidsbruk i dei vidaregåande skulane i HFK.